

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissen förordningsändringar med anledning av en ny vägtrafikdatalag m.m.

N2018/02625/MRT

Sammanfattning

Skatteverket anser att bestämmelserna om direktåtkomst till uppgifter och handlingar som avser fordonsrelaterade skatter och avgifter behöver förtydligas. Skatteverket föreslår även att Transportstyrelsen ska få medge Skatteverket direktåtkomst till elektroniska handlingar i ärenden enligt den nya lagen om fordons registrering och brukande.

När det gäller sökbegrepp anser Skatteverket att de behöver utökas för att inte minska verkets möjligheter att kontrollera taxibranschen.

Skatteverkets kostnader beräknas öka med ca 1 350 000 kr per år om verket inte kommer att kunna ha möjlighet till samma direktåtkomst som idag. Fordonsägarna kommer att drabbas av längre handläggningstider och sämre service.

1.1 Allmänt

Otydligheterna när det gäller Skatteverkets möjligheter till direktåtkomst leder tankarna till EU:s dataskyddsförordning. En av de grundläggande principerna i artikel 5 är laglighet, korrekthet och öppenhet. Skatteverket tolkar det som att de registrerade åtminstone på en övergripande nivå ska kunna förstå hur uppgifter om dem behandlas. I artikel 14 finns vidare bestämmelser om informationsskyldighet när uppgifter hämtas in från någon annan än den registrerade.

Huvudregeln i artikel 14 är att den personuppgiftsansvarige ska informera den registrerade när personuppgifter inhämtas från någon annan än den registrerade och när en personuppgiftsansvarig lämnar ut personuppgifter. I de fall erhållande eller utlämnande av uppgifter uttryckligen föreskrivs genom unionsrätten eller genom en medlemsstats nationella rätt som den registrerade omfattas av och som fastställer lämpliga åtgärder för att skydda den registrerades berättigade intressen behöver den personuppgiftsansvarige inte informera den registrerade. Det innebär att Skatteverket inte behöver lämna information om behandling av personuppgifter som Skatteverket har samlat in från någon annan källa än den registrerade personen själv om det finns bestämmelser i lag eller annan författning om registrering av personuppgifterna hos källan eller om utlämnande av personuppgifterna från källan.

Frågan är om de vaga bestämmelserna i förslaget till vägtrafikdataförordning är tillräckliga för att Skatteverket (och Transportstyrelsen) inte ska behöva informera de registrerade i enskilda fall när Transportstyrelsen via direktåtkomsten lämnar ut uppgifter till Skatteverket. Skatteverket ifrågasätter alltså om förordningstexten är tillräckligt detaljerad för att det ska

anses att utlämnade av uppgifterna uttryckligen föreskrivs av svensk rätt. Om så inte är fallet finns det risk för att Skatteverket måste lämna information enligt ovan. Ett alternativ vore att Transportstyrelsen får rätt att föreskriva närmare om vilka uppgifter direktåtkomsten får omfatta.

1.2 Direktåtkomst till andra uppgiftssamlingar än vägtrafikregistret

Enligt förslaget får Transportstyrelsen medge Skatteverket direktåtkomst till elektroniska handlingar i ärenden som avser fordonsrelaterade skatter enligt vissa lagar (4 kap. 12 § förslag till vägtrafikdataförordning.)

Skatteverket anser att det är oklart om begreppet elektroniska handlingar även omfattar uppgiftssamlingar som är gemensamt tillgängliga i Transportstyrelsens verksamhet. Skatteverket har uppfattat två kategorier gemensamt tillgängliga uppgiftssamlingar: vägtrafikregistret och andra gemensamt tillgängliga uppgiftssamlingar.

De uppgifter om personer med skyddade personuppgifter som Skatteverket nämner i avsnitt 1.2.4 är sannolikt inte gemensamt tillgängliga. Är det meningen att begreppet elektroniska handlingar ska omfatta både uppgifter och handlingar som är gemensamt tillgängliga och sådana uppgifter/handlingar som inte är det?

I remissvaret på remissen utkast till lagrådsremiss Vägtrafikdatalag konstaterade Skatteverket att verkets direktåtkomst till passagebilderna och till färdiga elektroniska handlingar i Transportstyrelsens ärendehanteringssystem kräver att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om undantag från förbudet att medge direktåtkomst till andra uppgifter än de som ingår i vägtrafikregistret, se 3 kap. 4 § 3 st. 2 p. vägtrafikdatalagen. Avser förslaget till 4 kap. 12 § vägtrafikdataförordning dessa handlingar?

Skatteverket bedömer att de aktuella handlingarna inte ingår i vägtrafikregistret eftersom Skatteverkets möjlighet till direktåtkomst regleras i en särskild paragraf. Om det stämmer passar 4 kap. 12 § inte in under rubriken Direktåtkomst till personuppgifter i vägtrafikregistret.

Skatteverket gör bedömningen att vissa uppgifter om fordonsrelaterade skatter som Skatteverket idag har direktåtkomst till inte ingår i vägtrafikregistret, se kort beskrivning i avsnitten 1.2.1 – 1.2.3. Det innebär att det även i dessa avsnitt krävs att förslaget kompletteras med föreskrifter om undantag från förbudet att medge direktåtkomst till andra uppgifter än de som ingår i vägtrafikregistret.

1.2.1 Uppgifter om inbetalningar

Transportstyrelsens system Pagero innehåller detaljerade uppgifter om inbetalningar till Transportstyrelsens konton. Såvitt Skatteverket kan bedöma registreras de flesta av dessa uppgifter inte i vägtrafikregistret. Uppgifterna i systemet bedöms istället vara gemensamt tillgängliga uppgifter i Transportstyrelsens verksamhet.

Skatteverket har behov av uppgifter om inbetalarens namn och adress, inbetalt belopp,

datum för betalning, konto som betalningen har gjorts till, angiven betalningsreferens, m.m. Skatteverket behöver uppgifterna för att utreda vem som har betalat in en fordonsskatt. Att Skatteverket vet vem som gjort en betalning av fordonsskatt är nödvändigt t.ex. vid en omprövning av beslut om återbetalning av fordonsskatt enligt 4 kap. 2 § vägtrafikskattelagen (2006:227), VSL.

Vid omprövning av tilläggsavgift för trängselskatt behöver Skatteverket i vissa fall se vilka uppgifter som angetts vid betalning av skatten. Det kan handla om inbetalt belopp, angiven betalningsreferens, till vilket konto hos Transportstyrelsen som betalningen har gjorts och datum för betalning. Uppgifterna ligger till grund för Skatteverkets bedömning av om trängselskatten ska anses ha betalats i tid eller inte enligt 16 § lagen (2004:629) om trängselskatt, LTS.

1.2.2 Uppgifter om sättet för avisering

En annan uppgiftssamling som är av betydelse för Skatteverket är Transportstyrelsens systemstöd för Mina meddelanden. Såvitt Skatteverket kan bedöma ingår uppgifterna inte i vägtrafikregistret. Uppgifterna ska sannolikt ses som gemensamt tillgängliga uppgifter i Transportstyrelsens verksamhet. Det innebär att det även här krävs att förslaget kompletteras med föreskrifter om undantag från förbudet att medge direktåtkomst till andra uppgifter än de som ingår i vägtrafikregistret.

I systemet finns uppgifter om vilka av Transportstyrelsens utskick som har aviserats till digitala brevlådor. Dessa uppgifter används i dag av Skatteverket i ärenden som avser omprövning av tilläggsavgift för trängselskatt för att få information om hur beslut om trängselskatt har aviserats. Uppgiften kan ha betydelse för Skatteverkets bedömning, men används framför allt för att verksamhetens omprövningsbeslut ska vara tydliga och på det sättet förebygga att enskilda fordonsägare drabbas av fler tilläggsavgifter.

Exempel: I vissa fall är en fordonsägares adressuppgifter i vägtrafikregistret bristfälliga eller felaktiga. Detta kan leda till att ett beslut om trängselskatt som Transportstyrelsen aviserat till en fysisk adress (belägenhetsadress) har svårt att komma fram till fordonsägaren. Om den bristfälliga/felaktiga adressen beror på tekniska eller andra problem hos Transportstyrelsen kan det, om vissa andra förutsättningar samtidigt är uppfyllda, medföra att Skatteverket bedömer att det föreligger skäl för att befria från tilläggsavgiften enligt 18 § LTS. Om uppgifter i systemstödet visar att beslutet om trängselskatt har aviserats till en digital brevlåda och inte till en fysisk adress, har den bristfälliga/felaktiga adressen i vägtrafikregistret inte påverkat aviseringen av beslutet om trängselskatt. I dessa fall anser Skatteverket att det inte finns skäl att befria från tilläggsavgiften.

När Transportstyrelsen i en nära framtid börjar avisera även beslut om fordonsskatt till digitala brevlådor, skulle uppgifterna i systemstödet även kunna användas i omprövningar av dröjsmålsavgift.

1.2.3 Transaktionshistorik – uppgifter om debitering och betalning m.m.

På Transportstyrelsens intranät finns enlogg av vissa transaktioner i vägtrafikregistret. Loggen kallas för Transaktionshistorik. De transaktioner som loggas avser uppgifter om fordon. I Transaktionshistorik kan verksamhetens handläggare se historiska uppgifter om debiteringar och inbetalningar av vägtrafikskatt och vägavgift samt ägarbyten, avställning, påställning och avregistrering. Uppgifterna i Transaktionshistorik används av verksamheten för att på eget initiativ ompröva felaktiga debiteringar av vägtrafikskatt och vägavgift som sträcker sig långt bakåt i tiden (jmf 4 kap. 5 § 2 st. VSL), när de uppgifter som är nödvändiga för prövning och återbetalning har gallrats i vägtrafikregistret.

1.2.4 Direktåtkomst till skyddade personuppgifter

I remissvaret utkast till lagrådsremiss Vägtrafikdatalag framförde Skatteverket bl.a. en oro för att verket inte längre skulle få direktåtkomst till uppgifter om debiterad trängselskatt med tillhörande passagebilder för en fordonsägare som har skyddade personuppgifter eftersom uppgifterna troligtvis inte kan anses vara gemensamt tillgängliga uppgifter i Transportstyrelsens verksamhet. Om Skatteverkets handläggare inte längre kan få direktåtkomst till uppgifterna måste handläggarna istället begära ut uppgifterna från Transportstyrelsen i samband med en begäran om omprövning. Antal ärenden är lågt men för de enskilda fordonsägarna skulle det innebära längre handläggningstider och en något försämrad möjlighet till service. Skatteverket föreslår att verket även i fortsättningen ska kunna ha direktåtkomst till uppgifterna även när de avser personer med skyddade personuppgifter.

1.3 Direktåtkomst till elektroniska handlingar som inte avser fordonsrelaterade skatter

Skatteverket bedömer att Transportstyrelsens möjlighet att medge Skatteverket direktåtkomst till elektroniska handlingar (4 kap. 12 § förslag till vägtrafikdataförordning) inte helt täcker Skatteverkets behov av direktåtkomst till elektroniska handlingar. Verksamheten behöver även tillgång till vissa elektroniska handlingar i ärenden som i Transportstyrelsens verksamhet inte omfattas av begreppet fordonsrelaterade skatter, men som innehåller uppgifter som Skatteverket behöver för att utreda och fatta beslut i ärenden som avser dessa skatter.

I Transportstyrelsens bildfångstsystem BFS Återsök finns elektroniska handlingar som (bland annat) avser exporterade och skrotade fordon samt utredningar om vem som ska vara registrerad ägare till ett fordon. Dessa elektroniska handlingar används som underlag i Skatteverkets prövning av om det finns synnerliga skäl att besluta om nedsättning av eller befrielse från fordonsskatt enligt 2 kap. 21 § VSL. Även vid omprövningar som avser trängselskatt finns ett visst behov av direktåtkomst till utredningar om ägarskap för att pröva om det finns skäl för att befria från trängselskatt eller tilläggsavgift enligt 18 § LTS.

Skatteverket föreslår att Transportstyrelsen ska få medge Skatteverket direktåtkomst till elektroniska handlingar i ärenden enligt den nya lagen om fordons registrering och brukande.

1.4 Skatteverkets behov av uppgifter vid kontroll av taxibranschen

1.4.1 Sökbegrepp

I regelverket som gäller redovisningscentraler för taxi finns bestämmelser om att en redovisningscentral självant ska lämna uppgift till Transportstyrelsen om helt eller delvis uteblivna överföringar från taxameter till redovisningscentralen. Uppgifterna, som alltså regelbundet kommer in till Transportstyrelsen, finns inte uppräknade bland de uppgifter som ska registreras i vägtrafikregistret, vare sig i den gällande förordningen eller i förslaget till vägtrafikdataförordning. Uppgifterna registreras alltså inte i vägtrafikregistret. Trots det bör uppgifterna från redovisningscentralerna taxi ändå omfattas av den föreslagna vägtrafikdataförordningen p.g.a. att de anses vara andra gemensamt tillgängliga uppgifter. Om uppgifterna omfattas är dock de sökbegrepp som får användas enligt 4 kap. 8 § alltför begränsade. Skatteverket har behov av att Transportstyrelsen kan söka fram t.ex. ”alla taxiföretag som har haft uteblivna överföringar från sina taxametrar under de senaste 6 månaderna” och sända över en sammanställning till Skatteverket. Om sökbegreppen i 4 kap. 8 § förslaget till vägtrafikdataförordning och regelverket i övrigt skulle hindra Transportstyrelsen från att ta fram en sådan sammanställning minskar Skatteverkets möjligheter till kontroll av taxibranschen jämfört med idag.

1.4.2 Registerutdrag

Skatteverket förutsätter att definitionen i 5 kap. 1 § av begreppet registerutdrag omfattar sådana sammanställningar av uppgifter från vägtrafikregistret som Skatteverket har, eller kan komma att ha, behov av i beskattningsverksamhetens kontroll av taxibranschen eller annat slag av yrkestrafik på väg.

I 4 § finns en specialregel om att uppgifter som avser trängselskatt ska lämnas till Skatteverket på begäran när det behövs för verkets handläggning. I övrigt saknas Skatteverket bland dem som räknas upp i 5 kap. som de som kan få ut registerutdrag. Är avsikten att Skatteverket istället ska använda sig av 42 a kap. skatteförfarandelagen (2011:1244)?

1.5 Synpunkter på författningstext eller författningskommentarer av teknisk natur

Vägtrafikdataförordningen

Ett fel har smugit sig in i 4 kap. 4 § punkt 2. Den hänvisar till bilaga 4 punkt 2, men det ska vara punkt 3.

I 4 kap. 6 § finns en hänvisning till föreskrifter som meddelats med stöd av 8 kap. 4 §. Hänvisningen bör rimligtvis vara till 8 kap. 2 § som bland annat avser Transportstyrelsens bemyndigande att meddela ytterligare begränsningar av användandet av sökbegrepp vid direktåtkomst.

Förordning om fordons registrering och brukande

I 14 kap. 1 § 2 st. 6 p. finns en hänvisning till 15 kap. 4 §. Hänvisningen bör vara till 15 kap. 7 § 1 st. 2 p. som avser att Transportstyrelsen i enskilda fall får besluta om undantag från bestämmelserna för typgodkända fordon i slutserier.

I 14 kap. 2 § finns en hänvisning till 15 kap. 2 §. Hänvisningen bör vara till 15 kap. 7 § 1 st. 1 p. som avser att Transportstyrelsen i enskilda fall får besluta om undantag från plikten att registrera fordon och från regler om brukande av fordon i lagen om fordons registrering och brukande.

Förordning om ändring i förordning (2011:1590) om supermiljöbilspremie

2 §, i ordet vägtrafikregistret så är det avslutande 't' inte satt i kursiv stil.

2 Konsekvenser för Skatteverket och för fordonsägarna

Skatteverket har behov av direktåtkomst till de uppgifter som beskrivits i avsnitt 1.2 och 1.3 för att verksamheten effektivt ska kunna utreda och besluta i ärenden gällande fordonsrelaterade skatter. Utan direktåtkomst till dessa uppgifter hos Transportstyrelsen kommer Skatteverket att i samband med handläggningen av omprövningar m.m. behöva begära ut uppgifter från Transportstyrelsen.

Förutom den ökade administrativa bördan för båda myndigheterna skulle även fordonsägarna drabbas av längre handläggningstider i de aktuella ärendena och sämre service från Skatteverket. Enskilda fordonsägare skulle också behöva skicka in uppgifter till Skatteverket som de redan lämnat till Transportstyrelsen.

3 Skatteverkets kostnader

Om Skatteverket måste begära uppgifter från Transportstyrelsen eller från en fordonsägare i ett ärende, beräknas den aktiva tidsåtgången i ärendet öka med 45 minuter. Den extra tidsåtgången avser

- 1) att författa och skicka en förfrågan till Transportstyrelsen eller fordonsägaren,
- 2) att ta emot svaret och diarieföra det, och
- 3) att handläggare på nytt sätter sig in i ärendet (det kan på goda grunder antas att Transportstyrelsens eller fordonsägarens svar dröjer i minst en vecka).

En ökad handläggningstid på 45 minuter motsvarar en ökad kostnad på 500 kr beräknat på timpriset 665 kr. Om Skatteverket skulle behöva vända sig till Transportstyrelsen eller till enskilda fordonsägare för att begära in ytterligare uppgifter beräknas verkets kostnader öka med följande belopp per år: 500 000 kr för uppgifter om inbetalningar (1 000 ärenden/år), 100 000 kr för uppgifter om sättet för avisering (200 ärenden/år), 500 000 kr för uppgifter om transaktionshistorik (1 000 ärenden/år) och 250 000 kr för uppgifter i ärenden enligt lagen om fordons registrering och brukande (500 ärenden/år). Skatteverkets totala kostnadsökning beräknas till 1 350 000 kr/år.

Som nämnts i avsnitt 2 kommer även fordonsägarna att drabbas om Skatteverket inte längre får direktåtkomst till uppgifterna.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av rättsliga experten Gunilla Berg. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Fredrik Rosengren, rättschefen Gunilla Hedwall, enhetschefen Pia Gustafsson och sektionschefen Jonas Grönkvist.

Katrin Westling Palm

Gunilla Berg